

Gemeente
Amsterdam

Programma

WATERRECREATIE EN ECOLOGIE

IJburg Zeeburgereiland - definitief 10 september 2019

SAMENVATTING

Dit programma Waterrecreatie en Ecologie IJburg en Zeeburgereiland is in navolging op de actie uit de Watervisie Amsterdam 2040 opgesteld, om de ecologische waarden te kunnen garanderen en te versterken en de mogelijkheden voor waterrecreatie in het gebied te optimaliseren. Het programma schetst en borgt vanuit een overkoepelende visie voor IJburg en Zeeburgereiland op het gebied de samenhang tussen waterrecreatie en ecologie en de samenhang tussen verschillende functies op en aan het water. Het geeft aandacht aan waterrecreatie en ecologie in brede zin: functies op of in het water, routes langs het water en plekken aan het water. Het programma omvat een visie op het gebied, gebaseerd op de Watervisie 2040 en Ecologische visie (april 2012), waaruit een typologie van het water in het plangebied, van de eilanden, de ecologie en de havens volgt.

Op grond van de visie en typologieën zijn strategische keuzes gemaakt over snelvaren, havens en kitesurfen en worden voorstellen gedaan en kansen geschetst voor de toekomstige waterrecreatieve en ecologische ontwikkelingen.

Het programma is in afstemming met bewoners, verenigingen en andere organisaties uit het gebied tot stand gekomen en biedt een kader voor verdere ontwikkelingen. De uitvoering van de voorgestelde maatregelen zullen voor een groot deel in de ontwikkeling van de projecten IJburg en Zeeburgereiland worden uitgevoerd. De acties en maatregelen zijn opgesteld op basis van de huidige situatie en plannen en met de kennis van nu. De ontwikkeling van IJburg en Zeeburgereiland duurt nog vele jaren, wat betekent dat zich nieuwe ontwikkelingen kunnen voordoen hetgeen kan betekenen dat acties en maatregelen moeten worden bijgesteld.

INHOUD

Samenvatting	3	3. Strategische keuzes	18
Inleiding	7	Snelvaren	18
Aanleiding	7	Havens	18
Urgentie	7	Kitesurfen	18
Status document	7	4. Ontwikkelingen	19
Ecologische kwaliteit	8	Bestaande situatie – afbouwen IJburg 1e fase	19
Participatie	9	Ecologie	20
Opbouw document	9	Projecten gebiedsontwikkeling	21
1. Visie waterrecreatie en ecologie	10	Strandeiland	21
De Watervisie	10	Buiteneiland	22
De Ecologische Visie	11	Zeeburgereiland	22
Samengaan waterrecreatie en ecologie	11	Tijdelijkheid als strategie	22
Ontstaan IJburg	12	5. Conclusie	23
2. Typologieën	13	6. Naar een uitvoeringsagenda	25
Typologie water	13	Bijlage	26
Diemerlagune kenmerken	13	Colofon	29
IJburgbaai kenmerken	13		
IJmeer kenmerken	13		
Typologie eilanden	15		
Haveneiland, Rieteilanden, Steigereiland	15		
Centrumeiland, Buiteneiland, Steigereiland Zuid en			
Zeeburgereiland	15		
Strandeiland	15		

Jachthaven Haveneiland

INLEIDING

Aanleiding

Wie IJburg en Zeeburgereiland zegt, zegt water en natuur. IJburg is, in de traditie van historisch Amsterdam, een echte archipel omgeven en doorsneden door water. Zodra je de Enneüs Heermabrug overgaat ontkom je niet aan de aantrekkingskracht ervan. Met de ontwikkeling van het Zeeburgereiland in volle gang begint dit gevoel nóg eerder, bij de Amsterdamse Brug die de Indische Buurt met het Zeeburgereiland verbindt. Het IJmeer is als onderdeel van het Markermeer/IJsselmeer het grootste zoetwaterbekken van Noordwest-Europa. Watervogels uit heel Europa kiezen ervoor een deel van het jaar in dit gebied te verblijven. Ze komen hierbij ook af op de rust en het specifieke voedselaanbod zoals driehoeksmosselen, kranswieren en spiering.

Dit Programma Waterrecreatie en Ecologie IJburg Zeeburgereiland is opgesteld om de ecologische waarden te kunnen garanderen en te versterken en de mogelijkheden voor waterrecreatie te optimaliseren. De realisatie van IJburg tot nu toe is gepaard gegaan met een reeks van maatregelen om de natuur uit te breiden, te versterken en ook beleefbaarder te maken. De oprichting van het Natuurontwikkelingsfonds IJmeer, een samenwerking tussen gemeente Amsterdam, Natuurmonumenten en provincie Noord-Holland is daarvoor van groot belang geweest. De aanleg van de Hoeckelingsdam voor de kust van Waterland is daarbij een sprekend voorbeeld van succes voor natuur en voor mensen gezien de vele vogelaars op

de Durgerdammerdijk. De afgelopen jaren is een maatschappelijk breed gedragen wens ontstaan om te komen tot meer watergebonden recreatie aan de oostflank van Amsterdam. De Watervisie Amsterdam 2040 - 'Het water in Amsterdam is voor iedereen' (september 2016) legt de ambitie vast om het water bij IJburg en Zeeburgereiland te ontwikkelen tot hét stedelijk watersport en –recreatiecluster van Amsterdam. Ook in de gebiedsagenda 2019 – 2022 Stadsdeel Oost IJburg Zeeburgereiland wordt de kans benoemd om waterrecreatie en ecologie verder te ontwikkelen. Bewustwording bij het publiek door informatie en educatie aan te bieden over het samenspel van mens, water en natuur is daarbij van belang.

Urgentie

De urgentie voor dit programma is tweeledig: de gebiedsontwikkeling is in een stroomversnelling gekomen en het bestaande gebruik vraagt om aanvullingen. Om de groei van Amsterdam te accommoderen, is de planvorming voor het Zeeburgereiland en de verdere ontwikkeling van IJburg op stoom geraakt. Op Zeeburgereiland is de Sportheldenbuurt al bijna bebouwd en vanaf 2018 zijn de bouwwerkzaamheden in de Sluisbuurt en op het Centrumeiland gestart en is het landmaken voor het Strandeiland begonnen. Met de komst van meer bewoners neemt ook het gebruik van het water toe. In totaal gaat het om 18.000 nieuwe woningen. De verwachting is dat er op termijn 60.000 mensen wonen. Het gebruik van het water door de huidige bewoners is al intensief. Aanvullingen op en

aanpassingen in programma, openbare ruimte en oevers zijn noodzakelijk om het huidig gebruik te optimaliseren en bestaande knelpunten en conflicten zoals tussen zwemmen en jetskiën, op te lossen.

Status document

Het programma schetst en borgt vanuit een overkoepelende visie op het gebied de samenhang tussen waterrecreatie en ecologie en de samenhang tussen verschillende functies op en aan het water. Dit programma geeft daarbij aandacht aan waterrecreatie in brede zin: functies op of in het water – of dat nu is in open water met veel wind of in meer beslotenheid, luwte en relatieve rust -, routes langs het water en plekken aan het water. Het bijzondere aan IJburg is dat het dit brede gebruik van water kan faciliteren. De gebiedsafbakening voor het programma is de westzijde van Zeeburgereiland, langs de Diemerzeedijk, het Diemerpark naar de Diemervijfhoek en het Werkeiland. Aan de noordzijde vormt de strekdam de grens, met aan de oostzijde de begrenzing van Buiteneiland en Strandeiland (zie kaart pagina 6). Dit programma biedt nadrukkelijk geen vastgesteld ontwerp voor de verdere ontwikkelingen. Het biedt een kader voor verdere ontwikkelingen; een toets of de gestelde ambities gerealiseerd worden en biedt met de aanzet naar een uitvoeringsagenda de borging voor verdere ontwikkelingen. Daarmee is dit programma zowel bedoeld voor bewoners en initiatiefnemers die het gebied gebruiken als voor bestuurders en ambtenaren die de verdere ontwikkeling mede vorm geven.

Projectgebied

Ecologische kwaliteit

Het IJmeer en Markermeer zijn samen als groot zoetwatergebied van levensbelang voor overwinterende vogels. Het Markermeer/IJmeer is van belang voor visetende (fuut, aalscholver, nonnetje, grote zaagbek, dwergmeeuw, zwarte stern), mossel etende (kuifeend, tafeleend, topper) en waterplanten etende (krooneend, meerkoet, tafeleend) watervogels. Met de aanwijzing tot Natura2000 gebied is die waarde vastgelegd en beschermd. Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden waarin bepaalde diersoorten en hun natuurlijke leefomgeving worden beschermd om de biodiversiteit te behouden. Een soort of habitattype is gevoelig voor een storende factor als 'in zijn algemeenheid' het voorkomen van de storende factor leidt tot negatieve effecten op een soort of habitattype. Negatieve effecten kunnen weer de gunstige staat van instandhouding beïnvloeden. Storende factoren zijn effecten die optreden ten gevolge van activiteiten. Denk bijvoorbeeld aan verlies van leef-, foerageer- en rustgebied' maar ook als gebied voor ruierende watervogels. Op grond van de Europese Kaderrichtlijn Water dient de kwaliteit van het water in brede zin in IJmeer en Markermeer te worden gewaarborgd.

Het behoud van de kwaliteiten van het IJmeer dient te worden gezien in het bredere perspectief van het IJmeer/Markermeer waarin de aanleg van de Markerwadden nabij de Houtribdijk tussen Enkhuizen en Lelystad een belangrijke rol speelt. Op termijn moet die grote eilandengroep zorgen voor het herstellen van de natuur in het IJmeer/Markermeer. Het water rond IJburg vormt als onderdeel van de randmeren een bijzondere kwaliteit met zijn oevers en ondieptes. De realisatie van IJburg zorgt voor meer differentiatie in het milieu. Luwte, verzachting van oevers, toevoegen van watermassa's van kleinere schaal, afwijkende substraten in het water of op het land dragen bij aan een beter ecologisch systeem en de groei van sterkranswier (voedsel voor onder andere de krooneend).

De compartimentering van het watersysteem daarentegen heeft nadelig effect; een afname van rust en afname van het areaal aan water hebben per saldo een negatief effect. Het samengaan van waterrecreatie en natuur rond IJburg vergt een noodzakelijke finetuning van een reeks van acties en maatregelen in onderlinge samenhang voor ontwerp, aanleg, beheer en handhaving om tot goed resultaat voor beide te komen. De waterplantenproblematiek, een overwoekerende groei in grote delen van het IJmeer in de zomerperiode waarvoor varen ernstig wordt belemmerd, maakt die onderlinge samenhang zowel duidelijk als urgent.

Participatie

Bij de tot stand koming van dit document is informatie opgehaald bij bewoners, betrokkenen, verenigingen en organisaties in diverse gesprekken, ateliers, workshops en bijeenkomsten beginnend in het eerste kwartaal van

2016. De belanghebbende partijen als Rijkswaterstaat, provincie Noord-Holland, buurgemeenten en Natuurmonumenten zijn daarbij gehoord en ook de partijen die nu al actief zijn in het gebied zoals camping Zeeburg, de surfvereniging en de waterskiërs. Daarbij is gekeken naar de beste plek voor individuele functies en naar het totaalbeeld, de samenhang.

In gezamenlijke bijeenkomsten als een Meetup op 21 april 2016 en een kennislunch op 25 augustus 2016 werden algemene thema's en scenario's met een zo breed mogelijke groep van deskundigen en betrokkenen besproken. Bij de Meetup was dat aan de hand van de invalshoek routes, randen en functies voor waterrecreatie, bij de kennislunch met vier verschillende scenario's: het kommetje Zeeburgereiland, watersportcenter Zeeburgereiland, het strand van Amsterdam en

grootstedelijke boulevard. In andere bijeenkomsten werd met een beperkt gezelschap een specifiek onderwerp uitgediept zoals op 1 september 2016 over een reddingspost op IJburg met de reddingsbrigade (lokaal en nationaal) en de KNRM. Als laatste in de reeks is op 28 november 2018 een bewonersavond gehouden.

De informatie van al deze bijeenkomsten is verwerkt in zowel het beeld wat er nu speelt, de knelpunten die worden ervaren als in de ambities en wensen voor toekomstige ontwikkelingen. In de uitvoeringsagenda zullen de meer concrete wenselijke en haalbare zaken een plek krijgen.

Opbouw document

Het document beschrijft de visie op het gebied, gebaseerd op de Watervisie, het oorspronkelijk ontwerp en een stedelijk en regionaal perspectief. Vervolgens wordt een typologie van het water in het plangebied, van de eilanden, de ecologie en de havens gegeven. Op grond van de visie en typologieën wordt een aantal strategische keuzes gemaakt. Daarna volgt een beschrijving van de huidige ontwikkelingen voor IJburg en Zeeburgereiland. De kaart geeft beeldend de conclusie weer van de voorliggende hoofdstukken. Tenslotte komt in het laatste hoofdstuk aan de orde hoe in de vervolgstappen na dit programma de concreet uit te voeren werkzaamheden en de noodzakelijke samenhang kunnen worden geborgd.

Bewonersavond 28 november 2018

1. VISIE WATERRECREATIE EN ECOLOGIE

Dit hoofdstuk gaat in op de ambities voor het gebied en de potentie om uit te groeien tot een stedelijk of regionaal waterrecreatiecluster. Voor uitvoering van de visie is het van belang dat dit alleen mogelijk is indien in ontwerp, aanleg, beheer en handhaving aandacht wordt gegeven aan de onderlinge samenhang van functies en programma zowel voor waterrecreatie als voor ecologie. In het bijzonder de IJburgbaai geldt als een uitzonderlijke troef om bij de juiste invulling, afstemming en organisatie een grote aantrekkingskracht uit te kunnen oefenen op bezoekers en bewoners.

De Watervisie

De Watervisie Amsterdam 2040 - 'Het water in Amsterdam is voor iedereen' (september 2016) benoemt een aantal uitgangspunten waarmee de koers wordt uitgezet hoe de stad wil omgaan met het water:

- Water toegankelijk en beleefbaar maken & activeren.
- Groei door spreiding van recreatie en toerisme.
- Dynamisch en duurzaam gebruik water en oevers stimuleren.

In die groei door spreiding kunnen IJburg en Zeeburgereiland een belangrijke rol vervullen als het zich verder ontwikkelt als stedelijk watersport en -recreatiecluster aan het IJmeer. Naast deze ontwikkeling geldt als opgave voor 'de stad grenzend aan het landschap' waar IJburg toebehoort, het verbeteren van vaarverbindingen naar landschap en regio. Met het beleefbaar maken en activeren wordt ingezet op uitbreiding van het aantal recreatieve, publieke, culturele en horeca voorzieningen aan het water. De stad kent vele sprekende voorbeelden (zowel tijdelijk als definitief) waarvan

in deze context strand IJburg de meest relevante is.

Naast deze algemene uitgangspunten voor ontwikkeling worden IJburg en Zeeburgereiland in de Watervisie veelvuldig genoemd als de locatie waar een divers waterrecreatieprogramma een plek zou kunnen krijgen.

- Het koesteren van het maritiem erfgoed, aangezien historische schepen bijdragen aan de charme van Amsterdam en het historisch nautisch verleden beleefbaar maken. Te onderzoeken is of een (nieuwe) passantenhaven voor varende erfgoed tot de mogelijkheden behoort, met name aan het IJmeer gekoppeld aan de ontwikkeling van het Zeeburgereiland en IJburg.
- Nieuwe jachthavens, die moeten aansluiten bij

de groeiende vraag naar luxe en voorzieningen. Het mogen geen enclaves zijn in de stad, maar aantrekkelijke, openbare plekken met een breed waterrecreatief multifunctioneel programma voor de Amsterdammer en de varende toerist. Van de in 2016 genoemde nieuwe jachthavens in de Sluisbuurt van het Zeeburgereiland aan het IJ, op de oostpunt van het Zeeburgereiland en bij IJburg aan het IJmeer staat alleen de laatste nog overeind. In de planvorming van de gebiedsontwikkeling Zeeburgereiland zijn deze jachthavens (vooral nog) niet mogelijk gebleken.

- Het doorontwikkelen van een watersportcentrum met zeilen, surfen, kanoën, suppen, ontwikkeling van durfsport met mogelijk ook kitesurfen op IJburg.

Uitsnede Watervisie

De Ecologische Visie

De Ecologische Visie - 'Ecologie, biodiversiteit en groene verbindingen in Amsterdam' (april 2012), een uitwerking van de Structuurvisie, geeft met de Amsterdamse ecologische structuur een uitwerking, aanvulling en verfijning van het provinciale Natuurnetwerk Nederland (NNN). Amsterdam voegt een aantal dwars- en parallelverbindingen toe om het geheel sterker te maken, waaronder relevant voor IJburg de Ecologische Verbindingszone (EVZ). Bijkomend voordeel is dat de stad zelf ook natuurrijker wordt. Daarnaast benoemt de visie een groot aantal op te lossen ecologische knelpunten in de stad met passende maatregelen.

De strategie is om knelpunten zoveel mogelijk op te lossen door ze onderdeel te maken van de projectbegroting van grotere ruimtelijke projecten. Rond IJburg en Zeeburgereiland gaat het vooral om de maatregelen rietlanden, fauna- en vispassages en fauna-uittreedplaatsen bij het Amsterdam Rijnkanaal.

Samengaan waterrecreatie en ecologie

Het is eenvoudig om aan de hand van voorbeelden uit de praktijk te laten zien dat waterrecreatie en ecologie elkaar in de weg zitten. Dat geldt naar beide kanten toe: verstoring van rustende of broedende vogels door surfers, zeilers of wandelaars, vervuiling door recreanten, stukvaren van oevers en omgekeerd blauwalg en woekerende waterplanten waardoor zwemmen en varen niet meer mogelijk is. Goede waterkwaliteit en bijbehorende ecologie zijn een uitgangspunt voor waterrecreatie.

Waterrecreatie referentiebeelden

Het samengaan is niet vanzelfsprekend maar vergt continue inspanningen op verschillende niveaus, in de inrichting, het ontwerp, beheer en het gedrag van de recreanten. Dat is beslist geen eenvoudige opgave, dat is veelal maatwerk. Algemeen gesteld zit de oplossing in het gericht sturen van flora, fauna en mensen. Individueel gedrag is onvoorspelbaar maar als collectief een stuk beter, door zonering en diversificatie is sturing mogelijk. Een voorbeeld om dit te illustreren: De bevaarbaarheid van het water wordt grotendeels bepaald door de begroeiing en de dieptes. In zones waar de (ecologische) rust bovenaan moet staan kunnen onder water de voorwaarden worden gecreëerd door de keuze in het substraat en diepte. Extra bebording of betonning zal de bevestiging zijn wat de gemotoriseerde waterrecreant uit ervaring kan weten, een niet bevaarbare zone.

Het leveren van maatwerk voor dergelijke afstemming zal de komende periode verder vorm moeten worden gegeven. Blijvende aandacht voor de effecten van toenemende waterrecreatie, bijvoorbeeld op de mosselbanken in de IJburgbaai, is eveneens nodig om tijdig mitigerende maatregelen te kunnen treffen indien nodig. Op basis van de Wet natuurbescherming wordt voor iedere uitbreiding van waterrecreatie in en nabij Natura2000 een natuuronderzoek gedaan en afgestemd met het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten van de provincie Noord Holland). Indien er sprake is van een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000 gebied dan kan de uitbreiding van recreatie in principe niet plaatsvinden tenzij compenserende maatregelen worden getroffen. Provincie kan dan voor de beoogde uitbreiding vergunning of ontheffing verlenen.

Ontstaan IJburg

Met de Nota van Uitgangspunten "Ontwerp voor IJburg" uit 1996 werd de klassieke inpoldering voor landwinning losgelaten. Met een opzet van opgespoten eilanden, glooiende oevers, watergangen en baaien werd een directe relatie tussen stad en natuur gecreëerd, tussen bewoners en het water. In het ontwerp was geen plaats voor kneuterige groenprojectjes maar was sprake van een robuuste integratie van wetland en stad.

Door een nulvoetafdruk op de kwaliteit van het water in het IJmeer als uitgangspunt te nemen voor de realisatie van IJburg werd een onderscheid tussen binnenwater en buitenwater vastgelegd. Met de oprichting van het Natuurontwikkelingsfonds IJmeer werden middelen vrijgemaakt om te investeren in de uitbreiding, versterking en het beleefbaarder maken van de natuur. Met de inrichting van onder andere het Diempark na sanering van de voormalige stortplaats, de aanleg van mosselbanken, de herinrichting van de Diemervijfhoek, realisatie van Natuureiland na aanbrengen van een knip in de strekdam en een ecozone westzijde Zeeburgereiland wordt hier getoond dat stad en natuur geen tegenpolen hoeven te zijn.

Regionaal perspectief

Amsterdam is omringd door vier waterlandschappen, ieder met zijn eigen unieke karakter en gebruiksmogelijkheden: de Noordzee met het strand in het

westen, het Hollands (veen)plassengebied en de Amstel- en Vechtstreek in het zuidoosten, het IJmeer en Markermeer in het noordoosten en Waterland in het noorden. Het IJmeer en Markermeer vormen door de omvang hét zeil- en vaargebied voor de ervaren zeiler en pleziervaarder.

In Amsterdam zijn de lobben van de stad en de scheggen van het landschap in elkaar verweven wat zorgt voor permanente nabijheid. IJburg en

Zeeburgereiland in het IJmeer vormen in die structuur de unieke blauwe scheg. In een verkenning van de koppen van de scheggen (december 2018) worden onder meer als uitgangspunten genoemd het versterken van de identiteit van het gebied en het organiseren van een integraal gebiedsproces. Ook is in 2018 in samenwerking met regionale partijen een 'levend perspectief' voor het IJmeer als centraal recreatief waterpark opgetekend. Het is geen eindbeeld, maar brengt gemeenschappelijk gesignaleerde kansen in beeld.

Impressie IJmeer – regionale samenwerking

2. TYPOLOGIEËN

Typologie water

Het eerste uitgangspunt voor de ordening van functies en programma is de typologie van het water. Vanuit het masterplan voor IJburg ontstaat een ruimtelijke configuratie van eilanden, en eveneens - als contravorm - verschillende waterpartijen. Tussen de doorgaande vaarwegen over het IJmeer en het Amsterdam-Rijnkanaal zijn er drie waterpartijen met elk een eigen karakter: de Diemerlagune, de IJburgbaai en het IJmeer. Elk water biedt kansen voor verschillende vormen van waterrecreatie en ecologie. De Diemerlagune leent zich goed voor de gewenste rustige recreatieve waterrecreatie en kleinschalige lokale ingrepen als paddenpoelen en doorlopende structuren om de ecologische corridorfunctie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) te versterken. De IJburgbaai leent zich juist voor dynamiek op het water en een gemengd recreatief gebruik voor een breed publiek in een stedelijke setting. Ecologische ingrepen concentreren zich op de ondergrond als structurerend element voor het gebruik op het water en op de oevers. Het IJmeer biedt de weidsheid van groot water en is van internationaal ecologisch belang. Deze schaal zal voor de ecologie terug te vinden zijn in de Boog om Oost – een reeks van inrichtingsmaatregelen met eilanden en rietlanden aan de oostzijde van IJburg om zo een extra ecologische noord zuidverbinding te creëren tussen Waterland en de zuidelijke IJmeerkust. Gezamenlijk geven de drie waterpartijen karakter en kwaliteit aan het gebied als geheel en bieden zij een divers palet aan mogelijkheden.

Diemerlagune kenmerken

De Diemerlagune is een natuurlijk gebied. Het karakter van de Diemerlagune is rustig en intiem. De lagune is bij uitstek de plek om even aan de snelheid van de stad te ontsnappen en de natuur in te gaan. De lagune ligt tussen het Diemerpark en de zuidelijke oevers van het Zeeburgereiland en de eilanden van IJburg. Het gebied is onderdeel van de nationale ecologische structuur en heeft een belangrijke ecologische functie.

De oevers van het Diemerpark aan de IJmeerzijde zijn vormgegeven als natuurlijke land/water overgangen en groeien dicht met riet en andere oeverplanten. De lagune is niet in één blik te overzien, maar bestaat uit verschillende delen: een serie van ondiepe wateren. De delen zijn visueel van elkaar gescheiden door bruggen, eilanden en door de grillige oeverlijn. Er zijn veel waterplanten en kranswieren in het water. Een deel van het water is bestemd als verlandingsgebied.

Recreatie is langzaam, stil en intiem. Bezoekers zijn hier te gast in de natuur. Over het water verplaats je je bijvoorbeeld met een kano of een kleine elektrische sloep. Langs de kant zijn er verschillende kleinschalige recreatieve plekken verspreid over de lagune, die te voet en te fiets zijn te bereiken.

IJburgbaai kenmerken

De IJburgbaai is de stedelijke baai van het IJmeer. De baai heeft vier zijden met eigen karakters: de strandzijde van het Strandeiland, de havenzijde van Centumeiland, de stedelijke kant aan de Bert Haanstrakade en Oostpunt en Sluishuis aan de

Zeeburgereilandzijde. Komend vanaf het IJmeer is de IJburgbaai de plek waar het gebeurt: boten, mensen, activiteiten en voorzieningen. De IJburgbaai is de aangewezen plek voor een mix van activiteiten op water en land en een gezellige dynamische drukte.

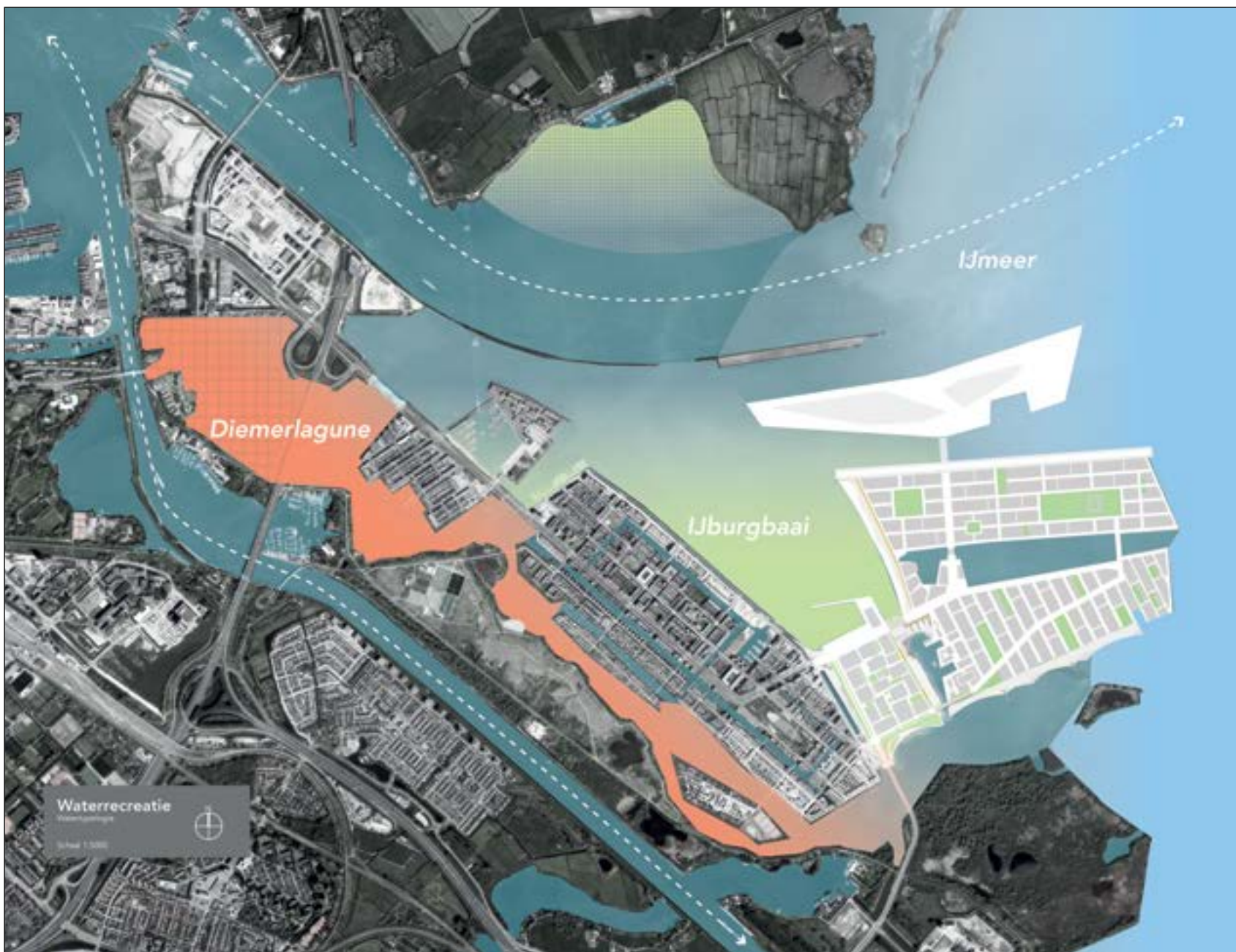
De IJburgbaai is het centrale waterplein in het midden van de eilandengroep. De IJburgbaai verbindt het luwe water van de lagune en het binnenwater van Steigereiland, Haveneiland en Strandeiland met het IJmeer. Het centrale waterplein is qua afmeting vergelijkbaar met de recreatieplassen aan de randen van de stad. Groot verschil met de meeste recreatieplassen is dat het hier gaat om relatief ondiep water maar belangrijker nog dat het in verbinding staat met dat groots open water van het IJmeer.

IJmeer kenmerken

Het IJmeer geeft voor het eerst echt een gevoel van weidsheid. Op een kleine zeilboot of op een charterboot ben je omringd met open water. Hier richt de blik zich op oneindig, waar water en lucht één worden. Het IJmeer is een opmaat voor het Markermeer en het IJsselmeer, het kan binnen de MRA als centraal recreatief waterpark functioneren.

Samen met het Markermeer is het een Natura2000 gebied, ecologisch van internationale betekenis. De inrichting van de oostkant van IJburg krijgt een functie voor de natuur als ecologische verbinding tussen de Zuidelijke IJmeerkust en Waterland.

Watertypologie

Typologie eilanden

Met IJburg en Zeeburgereiland als archipel in het IJmeer heeft ieder eiland zijn eigen identiteit en relatie met het water. Deze relatie is bepalend hoe de bewoners het water ervaren en kunnen gebruiken. Nabijheid van het water geldt overal, maar niet in gelijke mate. De ligging van de eilanden maakt het onderscheid in de typologie voor het buitenwater. De inrichting van de eilanden bepaalt de nabijheid van het eveneens intensief gebruikte binnenwater.

Haveneiland, Rieteilanden, Steigereiland

Op Haveneiland en de Rieteilanden en bij de waterwoningen van Steigereiland wordt direct aan het water gewoond. Een tuin bij het water, een bootje bij het huis zorgen voor een permanente beleving van het water. De harde stenige oever van de Bert Haanstrakade vormt een groot contrast met de groene ecologische ingerichte oevers aan de Diemerlagune.

Centrumeiland, Buiteneiland, Steigereiland Zuid en Zeeburgereiland

Op Centrumeiland, Buiteneiland, Steigereiland Zuid en Zeeburgereiland ligt het water aan de buitenzijde, zal de inrichting van de oevers en kades bepalend zijn voor het gebruik en beleving van het water. Op Zeeburgereiland zijn daarbij enkele bijzondere plekken te benoemen en vorm te geven: het binnenwater van Sluisbuurt, de Oranjesluizen en de Oostpunt.

Strandeiland

Op Strandeiland zullen vele vormen van watersport een plek krijgen, zo zal ruimte worden gecreëerd voor sport op het water zoals surfen, zeilen, (coastal) roeien, kanoën en suppen. Met de Havenkom en het grote binnenwater 'het Oog' vormt Strandeiland een tussenvorm, waarbij ruimte is voor bootjes van bewoners. Een rondje

Strandeiland zal door de grote variatie van de oevers, met het stadsstrand aan de baai, de hoge dijk op het noorden, de kades in het oosten, de groene oever met natuurstrandjes in het zuiden en de bedrijvigheid tegenover het Centrumeiland een beleving op zich zijn.

Referentiebeelden IJburg

Typologie havens

Het derde uitgangspunt voor de ordening van functies en programma is de typologie van de havens. IJburg en Zeeburgereiland hebben in de eindsituatie vier jachthavens: een commerciële jachthaven op het Zeeburgereiland, de binnenhavens van Haveneiland en Strandeiland en de haven van Centrumeiland. Bij de commerciële jachthaven is er publieke horeca en een terras. Er is geen sprake van openbare ruimte en geen sprake van de vraag welk aanvullende publieke functies en programma het tot een aantrekkelijke locatie kunnen maken. Voor de overige drie is dat wel het geval. Onderscheidende identiteiten van deze drie jachthavens zullen bijdragen aan de ontwikkeling tot hét waterrecreatiecluster in plaats van 'meer van hetzelfde'. Het belangrijkste onderscheid is achter de sluis of niet; aan het open water of niet.

De haven van Centrumeiland heeft met de open verbinding nautisch gezien een voordeel als het gaat om de relatie met het IJmeer. De keuze in de programmering dient dat als uitgangspunt te nemen, voor welk programmaonderdeel weegt dat het zwaarst? Hoe hoger de frequentie van afvaart richting het IJmeer, hoe hoger de noodzaak om in de haven van het Centrumeiland te zijn.

Havens

Ecologie

3. STRATEGISCHE KEUZES

Op grond van bovenstaande visie en typologieën worden drie richtinggevende keuzes gemaakt voor de verdere ontwikkeling van waterrecreatie rond IJburg en Zeeburgereiland. Dit gaat om keuzes voor snelvaren/jetski's, ordening van de havens en het kitesurfen.

Snelvaren

Snelvaren is toegestaan op het open IJmeer en op een kleine snelle motorbaan in de Zeeburgerkom nabij HSBC. Het snelvaren is niet verenigbaar met het rustige karakter van de Diemerlagune en niet met de waterrecreatieve drukte op het water van de IJburgbaai. Bestaande afspraken zullen worden gerespecteerd, wat betekent dat op de huidige plek in de Zeeburgerkom snelvaren toegestaan zal blijven.

In de loop van de jaren is het snelvaargebied door diverse ontwikkelingen steeds kleiner geworden en het zal in de toekomst nog kleiner worden. Er zal echter geen ruimte worden vastgelegd op andere plekken rondom de wateren van IJburg om de functies van snelvaren/jetski's te faciliteren, niet anders dan op het grote buitenwater van het IJmeer waar snelvaren wel is toegestaan. De mogelijkheid van een stille baan op een vaste plek voor waterskiën/wakeboarden kan deels tegemoet

komen aan de bezwaren van hinder en lawaai, maar inpasbaarheid dient nader onderzocht te worden.

Havens

Uit de typologie van de havens komt de wenselijkheid en de mogelijkheid van differentiatie van het programma in de havens naar voren. Een directe ligging in het buitenwater geldt als belangrijkste uitgangspunt voor de programmering van de waterfuncties in de havens. De frequentie en urgentie van afvaart richting het IJmeer wordt daarmee leidend.

Recreatieve veerverbindingen en ook functies als een locatie voor de Koninklijke Nederlandse Reddingsmaatschappij (KNRM) zijn de functies die in de haven van het Centrumeiland een plek kunnen krijgen. Nadere uitwerking in de vorm van een aantal programma's van eisen voor de havens dient hier invulling aan te geven.

Kitesurfen

Op dit moment is kitesurfen bij IJburg formeel niet toegestaan, in de praktijk werd met voldoende wind uit de juiste richting wel eens bij het oude strand Blijburg gesurft. Het regionale karakter van de surfspots en

de afhankelijkheid van de heersende wind maken het gebruik sterk wisselend. Een kitesurflocatie op IJburg heeft in die context ook uitsluitend bestaansrecht als het aan de oostzijde aan het open IJmeer is gesitueerd. Een locatie waar Rijkswaterstaat vanuit het beheerplan Markermeer/IJmeer zeer kritisch op is. Voor kitesurfen lijken in het definitieve eindbeeld op Strandeiland geen locaties geschikt te zijn. De IJburgbaai is ongeschikt vanwege de drukte en de oostkant van het eiland vanwege de harde en hoge kades. Het meest geschikte zoekgebied voor een kitesurflocatie lijkt op dit moment de oostpunt van Buiteneiland te zijn. Dit levert nieuwe vragen op over de nautische veiligheid, ecologie, de bereikbaarheid van de plek en het parkeren. Er zal nader onderzoek plaatsvinden naar de mogelijkheden om ruimte te bieden aan kitesurfen samen met betrokken partijen zoals Rijkswaterstaat, Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland, natuurorganisaties en andere belanghebbende organisaties. In de realisatiefase van Strandeiland lijken er wel mogelijkheden te zijn voor tijdelijke kitesurflocaties. Deze mogelijkheden zullen samen met bovengenoemde partijen verder onderzocht worden.

4. ONTWIKKELINGEN

Bestaande situatie – afbouwen IJburg 1e fase

In de huidige situatie maken bewoners intensief gebruik van het water, naast tal van formeel georganiseerde initiatieven heerst een pioniersmoraal. Nieuwe bewoners ontdekken het nieuwe land en water en veroveren een plekje. Het is een fase van experimenteren en tijdelijke initiatieven. Een duidelijke ordening met daarbij passende handhaving van het gebruik van het water ontbreekt nog. Het gebruik is al intensief alleen al afgaande op de 1.500 boten die er bij de eilanden van IJburg 1e fase liggen.

Door de opzet van het plan is er op veel plekken sprake van wonen aan het water wat het direct contact en het gebruik versterkt. Waterrecreatie gaat namelijk niet uitsluitend over wat er op het water gebeurt, het is veel meer dan 'bootjes op het water'. Wie door IJburg gaat kan van alles tegenkomen op en aan het water: zwemmers, een vol strand, kinderen op de oevers op zoek naar waterbeestjes en kinderen die van bruggen in het water springen, rubberbootjes met een opblaasmatrasje erachter, het veer dat mensen naar Pampus vaart, maar ook kitesurfers, rondracende speedboats, een waterscooter, flyboarders en waterskiërs.

Of mensen die op een plank staan, zich traag over het water bewegen, mensen op een bankje starend over het water, kanoërs, volle terrassen, fietsers en hardlopers langs de kade. Het intensieve gebruik leidt tot nieuwe ideeën (steigers bij de Designstrip en bij blok 4A), maakt knelpunten duidelijk (privatisering openbare oevers, conflicterend gebruik – snelvaren versus zwemmen) en geeft aanleiding tot verbeteringen (inrichting oevers). Dit programma geeft aandacht aan functies op of in het water, routes langs het water en plekken aan het water.

Zoals de Watervisie immers stelt 'het water is voor iedereen'. Een voorbeeld van zo'n route langs het water is het rondje Zeeburgereiland – Steigereiland – Diemerzeedijk. Met de huidige inrichting van de oevers is het geen doorlopende route, een rondje vraagt om onderlinge afstemming en ontwerp oplossingen in de projecten. Van een andere orde is de Bert Haanstrakade, nu een harde oever met het water buiten bereik. Gezien de openheid van het water en de golfslag bij oostenwind begrijpelijk. Straks ligt de kade in de beschutte IJburgbaai, dat vormt een heel ander uitgangspunt voor het gebruik.

Dit zijn fysieke maatregelen waar met passende ontwerp oplossingen het gebruik van het water kan worden verbeterd en geïntensiveerd. Van een andere orde, maar minstens zo belangrijk voor verbetering en intensivering, is de papieren werkelijkheid op de achtergrond. Dat gaat over het actualiseren van het buitenwaterplan voor de inrichting van de bodem. Dat gaat ook over nieuwe afspraken tussen alle verantwoordelijke partijen in een beheerconvenant en over handhaving kwesaties.

Tijdelijke inrichting oevers

In die lijn ligt ook de toewijzing van officiële zwemplekken in open water. Een plek wordt niet zomaar een officiële zwemplek, daar gaat een uitgebreid traject van keuren en meten aan vooraf. Een verantwoordelijkheid die bij de provincie ligt.

IJmeer

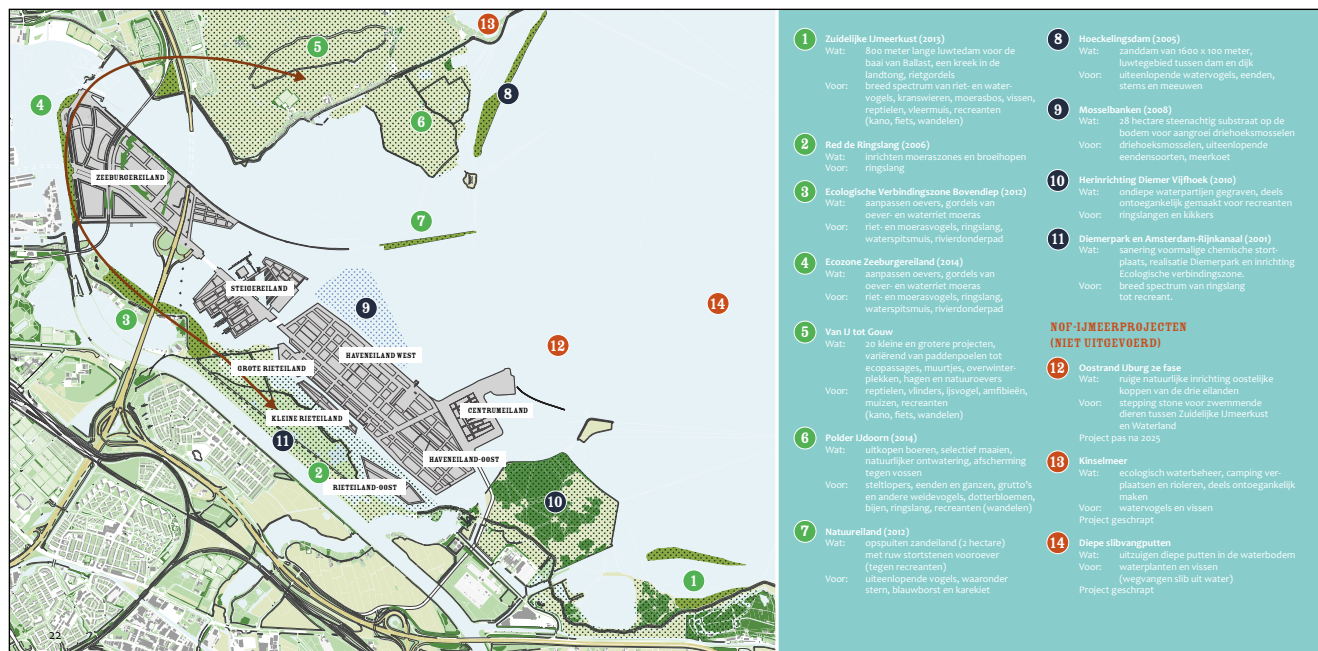

Vuurtoreneiland

Ecologie

De corridor langs de Diemerzeedijk, -park en -vijfhoek en het IJmeer heeft een eigen specifieke ecologische kwaliteit. De realisatie van IJburg ging van het begin af aan en gaat gepaard met aandacht voor de ecologie in het gebied en met investeringen vanuit het Natuurontwikkelingsfonds IJmeer. Dat ging onder meer om de aanleg van mosselbanken in wat straks de IJburgerbaai is, om de aanleg van de Hoeckelingsdam voor de kust van landelijk Noord, de aanleg van natuurpoelen in de corridor aan de westzijde van Zeeburgereiland.

In de planontwikkeling voor Zeeburgereiland is een oostelijke variant van het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Overzicht ecologische maatregelen uit 'Geziene gast in de natuur' (oktober 2014)

<https://www.amsterdam.nl/projecten/ijburg/natuurcompensatie>

langs Zeeburgereiland vastgelegd. De opgave daarbij is om zorg te dragen voor een goede inpassing in aansluiting met andere programmatische invulling van de Oostpunt. Op termijn zal bij realisatie van Strandeiland en Buiteneiland de Boog om Oost vorm worden gegeven als aanvullende ecologische noord zuid route.

Uitbreiding van de mosselbanken wordt voor deze fase nader onderzocht. Aanvullend hier op zal een aantal gesignaleerde knelpunten uit de ecologische visie worden gerealiseerd in de vorm van rietlanden en faunapassages.

Meer in algemene zin kunnen de verdere ambities en ontwikkelingen rond IJburg vanuit ecologisch perspectief worden verwoord in een aantal ontwerppunten voor het vervolg:

- A. Beperk compartimentering van water tot het absolute minimum. Weeg bij elk compartimentering de voordelen af tegen de nadelen.
- B. Gebruik toevoegingen aan het milieu, zoals stortsteen en bezanding. Zoek naar win-win zodat de totale kosten afnemen.
- C. Gebruik kansen om onderwaterlandschappen te verbeteren, we streven vooral naar meer ondieptes.
- D. Gebruik manipulatie van substraat om een goede zonering van menselijk gebruik te maken.
- E. Bouw natuurinclusief.
- F. Gebruik de verstoring van mensen om biotopen te maken die zonder menselijke aanwezigheid geen kans krijgen. Bekijk per gebruik wat het effecten door het jaar is en maak slim gebruik van verstoring.
- G. Beperk het menselijke gebruik op plekken waar dat nodig is.

Projecten gebiedsontwikkeling

Naast het bestaande gebruik van de huidige bewoners en de reeds aanwezige flora en fauna zijn het de plannen van gebiedsontwikkeling Oost die bepalend zijn voor de toekomstige situatie voor waterrecreatie en ecologie. Ieder plan doorloopt zijn eigen fasering van planvorming en realisatie. Ieder plan gaat uit van de kwaliteit van het water en geeft daar op een eigen manier invulling aan. Door die diversiteit ontstaat de grootste meerwaarde.

Centrumeiland

De ontwikkeling van het Centrumeiland loopt voorop, de bouw van de woningen start in 2019. Aan de woningbouw is volop prioriteit aan gegeven. Het belangrijkste waterrecreatieonderdeel van het eiland, de haven laat nog even op zich wachten. Het eiland heeft geen binnenwater, de relatie met het water is aan de randen, direct contact is er echter niet. Aan de westzijde is dat de gracht langs de Muiderlaan, aan de oostzijde kijk je uit op de bedrijvigheid aan de makerskade van Strandeiland. De zuidzijde heeft een zachte natuurlijke oever, een groot contrast met de haven aan de noordzijde. Typering van deze haven gaat uit van dynamische stedelijke invulling, met circa 300 ligplaatsen, mogelijk ligplaatsen voor de chartervaart, een zeilschool, deelboten, mogelijk een post KNRM – af te wegen tegen een (tijdelijke) locatie op Strandeiland. Voor de ontwikkeling van de haven dient een programma van eisen te worden opgesteld.

Strandeiland

Het strand aan de westzijde, de Havenkom en het grote binnenwater 'het Oog' zijn kenmerkende elementen in het plan. Het strand heeft door zijn omvang en inrichting een grote aantrekkingskracht op zwemmers, dagjesmensen en toeristen, gelegen aan de IJburgbaai is het dé trekpleister van Strandeiland. Dit strand wordt circa drie keer zo groot als het huidige strand op IJburg, onderbroken door een sluis richting het binnenwater: het Oog.

Hier is ruimte voor horeca. Verder zal er een watersportlocatie (o.a. surfen) gerealiseerd worden bij de noordpunt onderaan de noorddijk. In het water en bij het strand worden officiële zwemwatervoorzieningen gerealiseerd, zoals een goede afscherming van het

zwemwater met een ballenlijn, een uitkijkpost voor toezicht, omkleedhokjes en toiletvoorzieningen.

Drie plekken zijn geschikt voor strandpaviljoens: het noordelijke brugpaviljoen, ten noorden van de schutsluis en op de meest noordelijke punt onderaan de noorddijk. De binnenhaven brengt het water op het eiland, anders dan het Haveneiland waar het wonen aan het water is, is hier sprake van een stad aan het water. De binnenhaven bestaat uit twee delen, de Havenkom waar grotere boten kunnen afmeren en het grote binnenwater 'het Oog' achter de brug. Emissievrij varen is het uitgangspunt. De bereikbaarheid van het binnenwater wordt vergroot door de aanleg van wandelsteigers en inrichting van de oevers. De inrichting van het binnenwater draagt zorg voor de ecologische kwaliteit als zelfstandig functionerend systeem.

Aan de buitenzijde van het eiland is een rondje mogelijk langs compleet verschillende sferen, de harde hoge dijk aan de noordzijde versus de natuurlijke oevers aan de kant van de Diemervijfhoek. De beleving wordt versterkt doordat alle oevers openbaar zijn en je onder de bruggen door kunt zodat je geen drukke wegen hoeft over te steken.

Het zuidelijke brugpaviljoen tussen Centrumeiland en Strandeiland biedt een prachtige kans om watersport te faciliteren, maar de fysieke ligging maakt dat het niet voor alle watersporten geschikt is. Het kan een goede uitvalsbasis (mits voldoende ruimte voor opslag en betaalbaar) zijn voor bijvoorbeeld (coastal) roeien, kano, suppen, maar minder voor surfen en zeilen. De makerskade tegenover Centrumeiland is de plek voor watergerelateerd werken.

Buiteneiland

Met dit eiland wordt de IJburgarchipel voltooid. Uitgangspunt is een groene invulling waar natuur, cultuur en sport domineren, een 'groen anker in het IJmeer'. Het woonprogramma is heel beperkt, bezoekers niet bewoners zullen hier het gebruik bepalen. De westzijde vormt de kop van de IJburgbaai en geldt als een van de drie landschappelijke focuspunten op het eiland met blik op de baai en de stad. Aan de oostzijde wordt het zicht op de weidsheid van het IJmeer optimaal benut. Steigers en pieren moedigen aan tot zwemmen.

De mogelijkheden voor aanlandplekken voor kleine watersport en startplekken voor windsurfen en kitesurfen worden onderzocht. Buiteneiland maakt deel uit van de Boog om Oost, de natuurlijke inrichting binnen- en buitendijks geeft goede mogelijkheden voor succesvolle natuurontwikkeling en spectaculaire natuurbeleving.

Zeeburgereiland

De Oostpunt van het Zeeburgereiland maakt onderdeel uit van de IJburgbaai. De oostelijke NNN route langs de Ringweg A10 wordt hier gerealiseerd in samenhang met waterrecreatie. Verdere invulling van de Oostpunt wordt nog onderzocht, groen met een koppeling aan het water. De commerciële jachthaven wordt opgeschoven naar de oksel van de A10. De Sluisbuurt heeft binnenwater, aangezien er geen doorvaart mogelijk is zal dit vooral als verblijfsplek worden ingericht.

De beleving van het water op Zeeburgereiland is mede door een rondje langs de oevers vorm te geven. Waarbij ook de Oranjesluizen een bijzondere locatie vormen waar een verblijfsplek kan worden gemaakt in samenhang met en afgestemd op de drukte bij de sluisen.

Tijdelijkheid als strategie

Kenmerkend voor IJburg is de tijdelijkheid, dat geldt voor voorzieningen, voor het gebruik en voor het land en water. Blijburg heeft jarenlang als een icoon voor IJburg en voor tijdelijkheid een enorme aantrekkingskracht uitgeoefend op IJburgers, Amsterdammers en anderen. Ook evenementen als de IJburgswim of, in een ander seizoen, de Rondetocht Rietlanden door schaatsclub IJsburg dragen bij aan de bekendheid van een levendige stad aan het water. Voor de kanovereniging gaat de tijdelijkheid nu over in een permanente locatie op het Rieteiland-Oost. Veel IJburgers maken gebruik van de tijdelijke locatie voor het surfen op het Centrumeiland, op Strandeiland wordt de gelegenheid om te surfen als definitieve locatie opgenomen in de plannen. De komende jaren zal nog veel in ontwikkeling zijn en bieden tijdelijke locaties en functies kansen om invulling te geven aan IJburg Zeeburgereiland als hét waterrecreatiecluster van Amsterdam.

5. CONCLUSIE

Bijgevoegde kaart voor het programma waterrecreatie en ecologie IJburg en Zeeburgereiland geeft beeldend een eindsituatie weer volgend uit de gestelde visie, typologieën en ontwikkelingen. De vraag is of de beschreven ontwikkelingen op de juiste wijze en voldoende invulling geven aan het in de visie beschreven beeld en ambitie als hét waterrecreatiecluster van Amsterdam.

IJburg - Cas Oorthuyskade

IJburg - Strand

IJburg - Schaatsen

Omvang en aard van de ontwikkelingen laten een forse uitbreiding zien waarbij ook aan de ecologie een impuls is gegeven. De vraag of het op de juiste wijze en voldoende invulling geeft kan alleen positief beantwoord worden indien aan diverse randvoorwaarden wordt voldaan die zorg moeten dragen voor samenhang.

Dit is een reeks van acties en maatregelen voor nader onderzoek, ontwerp, aanleg, beheer en handhaving in onderlinge samenhang om tot goed resultaat voor zowel waterrecreatie als ecologie te komen. Deze vervolgstappen dienen geborgd te worden in de komende periode, het volgende hoofdstuk gaat hier verder op in.

Programma waterrecreatie

6. NAAR EEN UITVOERINGSAGENDA

In voorgaande beschrijving van de ontwikkelingen is al een aantal vervolgacties benoemd voor dit programma, zowel in fysieke maatregelen als in overkoepelende maatregelen om de samenhang te borgen. Het water rond IJburg en Zeeburgereiland is een lappendeken van verantwoordelijkheden, betrokken partijen, bestaande afspraken en gemaakte plannen. Er is een lijst (bijlage 1) opgesteld van acties / maatregelen die allen betrekking hebben op de verbetering of uitbreiding van waterrecreatie en ecologie in het gebied. De typologie van het water (Diemerlagune, IJburgbaai en IJmeer) is leidend voor de indeling.

De maatregelen zullen voor een groot deel in de ontwikkeling van de projecten IJburg en Zeeburgereiland worden uitgevoerd, waarvoor de financiering in lopende grondexploitaties geregeld is en wordt. Bij de uitvoering van deze maatregelen wordt rekening gehouden

met de prioritering die daaraan is gegeven: indien een aantal acties niet wordt uitgevoerd kan dat direct tot gevolgen leiden in de aankomende gebruiksfase, andere maatregelen liggen nog ver in de toekomst en zijn verkennend. Er is echter ook een aantal dat project overstijgend is en met de projecten gezamenlijk en met andere betrokken partijen moeten worden opgepakt. Voorbeelden hiervan zijn het opstellen en actualiseren van een buitenwaterplan, beheerafspraken en een handavingsconvenant.

De acties en maatregelen zijn opgesteld op basis van de huidige situatie en plannen en met de kennis van nu. De ontwikkeling van IJburg en Zeeburgereiland duurt nog vele jaren. Dit betekent dat zich nieuwe ontwikkelingen kunnen voordoen wat kan betekenen dat acties en maatregelen moeten worden bijgesteld. Dit zal de komende jaren worden gemonitord.

BIJLAGE

ACTIE / MAATREGEL		TOELICHTING	PRIORITEIT
Algemeen			
1	Bevoegdheden in kaart brengen	De oude afspraken in de "Samenwerkingsovereenkomst - Waterbeheer IJburg 1" over het waterstaatkundig beheer rond IJburg zijn onvolledig en gedeeltelijk achterhaald. Een nieuw afsprakendocument dient te worden opgesteld en geeft een gedetailleerde uitwerking van de verantwoordelijkheden voor de inrichting en beheer van het buitenwater.	Zeer Hoog
2	Actualisatie en uitbreiding - Buitenwaterplan IJburg	In 2003 is een buitenwaterplan voor IJburg opgesteld. Het oude plan moet worden geactualiseerd en uitgebreid met de verschillende watertypen en recreatieve gebruiksfuncties inclusief een inrichtingsplan. Daarnaast dient een onderwaterprofiel voor de Zeeburgerbaai te worden opgesteld afgestemd op het beoogde gebruik (vaargeul, snelvaargebied, ecologie, e.d.) en wordt de mogelijkheid voor een vaargeul aan de zuidzijde van Klein Rieteiland onderzocht.	Zeer Hoog
3	Opstellen beheerovereenkomst	In samenwerking met partners worden bestaande afspraken geïnventariseerd, geactualiseerd en vastgelegd in nieuwe overeenkomst	Zeer Hoog
4	Opstellen handavingsconvenant voor het water	Op basis van het Buitenwaterplan (planvorming en realisatie) dient een handavingsconvenant tussen de partners (RWS, AGV, gemeente) te worden opgesteld.	Middel
5	Opstellen plan van aanpak waterkwaliteit binnenwater IJburg 1	Het binnenwater van Steigereiland en Haveneiland voldoet nog niet aan de Kader Richtlijn Water. In samenspraak met Waterschap Amstel, Gooi en Vecht wordt in planvorming IJburg 1 een plan van aanpak ontwikkeld.	Middel
6	Tijdelijke initiatieven	De ontwikkeling van IJburg en Zeeburgereiland duurt jaren. Dit betekent dat onderzocht kan worden welke vormen van waterrecreatie al in de tijdelijke situatie een plek kunnen krijgen in het gebied. Actieve partijen en potentiële gebruikers zullen hierbij betrokken worden.	Middel
7	Analyse naar de behoefte voor uitbreiding watersport	Voor de uitbreiding van watersportfuncties bij IJburg 2 ^{de} fase en voor de optimale inrichting en gebruik van het water rond IJburg is het wenselijk dat er een analyse wordt gemaakt naar de wens voor specifieke watersporten voor IJburg. Naast de gewenste vormen van watersport wordt ook gekeken naar de geschikte locatie en de gewenste omvang van de betreffende watersportfunctie of waterrecreatief gebruik. In de analyse wordt in ieder geval gekeken naar de wens voor jeugdzeilen, coastal roeien, windsurfen, suppen, kanoën, en de mogelijkheden voor kitesurfen binnen de beschikbare ruimte.	Hoog
Diemerlagune			
1	Realisatie nieuwe ecologische verbinding NNN Zeeburgereiland Oost	Deze verbinding van Diemerpark via de oostzijde Zeeburgereiland door naar Waterland wordt ontwikkeld omdat de ecologische verbinding aan de westkant van het Zeeburgereiland onder druk komt te staan door toenemende verstedelijking. Deze oostverbinding dient in samenhang met de recreatieve ambities en overig programma voor de Oostpunt te worden ontwikkeld.	Hoog
2	Recreatief rondje Zeeburgerbaai	Dit rondje is in potentie een aantrekkelijke recreatieve route voor wandelaars en hardlopers. Het kan grotendeels het resultaat zijn van het rondje om het Zeeburgereiland en het rondje om Steigereiland. Afstemming met de ontwikkeling van de NNN- Zeeburgereiland Oost en de ontwikkeling van HSBC is daarbij essentieel. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en vervolgens een ruimtelijk ontwerp gemaakt.	Hoog
3	NME-centrum	De ontwikkeling van IJburg is direct gekoppeld aan de bijzondere ecologische waarden en verbindingen in het gebied. Met een (drijvend) NME-centrum gericht op de ecologie van het water, Natura2000 en ecologische verbindingen kan op een positieve wijze aandacht worden besteed aan de gevoelige relatie tussen de belangen van waterrecreatie en ecologie. Voorlichting over het recreatief gebruik van het Natura 2000 is een belangrijk onderdeel in het uitbreiden van waterrecreatie. Er wordt onderzocht of dit ergens een plek kan krijgen in de tweede fase IJburg.	Hoog
4	Opstellen beleidsrichtlijn privaat gebruik van het water	Rond Klein Rieteiland liggen veel steigers, drijvende terrassen en objecten. Er wordt een beleidsrichtlijn opgesteld voor de inrichting van het water en het privaatrechtelijk gebruik wordt vastgelegd in privaatrechtelijke overeenkomsten.	Hoog

ACTIE / MAATREGEL		TOELICHTING	PRIORITEIT
Vervolg Diemerlagune			
7	Bereikbaar maken Steigereiland Designstrip (steiger en onderdoorgang)	Bij de planvorming voor het optimaliseren van de inrichting en gebruik van de oeverzone bij de Designstrip kunnen de mogelijkheid en wenselijkheid van een aantal projecten nader worden onderzocht: - realisatie van een steiger t.b.v. de bereikbaar van de Designstrip voor (passagiers-)vervoer over water - toegankelijk maken van de onderdoorgang bij de Enneüs Heermabrug t.b.v. een recreatief rondje om het eiland.	Middel
8	Ontwikkeling recreatieve Steiger IJburg laan nabij the Floating Poetry Room	Bij de planvorming IJburg 1 kan de mogelijkheid en wenselijkheid van de ontwikkeling van recreatieve steiger langs IJburglaan nabij Floating Poetry Room nader worden onderzocht, indien mogelijk met ruimte voor verhuur van (fluister)bootjes. Hierbij kan een mogelijke verplaatsing van het kunstwerk in de ruimte nabij het proefeiland worden onderzocht.	Middel
9	Visie op een toekomstig recreatief (water-) programma voor de oostpunt Zeeburgereiland in samenhang met de ontwikkeling van de ecologisch verbinding NNN-Zeeburgereiland oost.	Het water bij de Oostpunt, de punt van de IJburgbaai vormt geschikt water voor waterrecreatief gebruik. Met de ontwikkeling van de Oostpunt in samenhang met de NNN- Zeeburgereiland oost kan ook de mogelijkheid voor recreatieve gebruik worden bepaald. In de planvorming Zeeburgereiland dient dit nader te worden onderzocht.	Middel
10	Ontwikkeling recreatieve steiger Rieteiland Oost - tennisvereniging	Een lang bestaande ambitie voor de aanleg van een recreatieve steiger nabij de tennisvereniging. De mogelijkheden worden onderzocht in planvorming IJburg 1.	Laag
11	Onderzoek uitbreiding waterrecreatie camping Zeeburg	Camping Zeeburg biedt faciliteiten voor de verhuur van kano's. De locatie biedt kansen op uitbreiding van waterrecreatief gebruik, bijvoorbeeld suppen, niet alleen voor toeristen maar ook voor bewoners. Nader onderzoek naar de mogelijkheden kan worden gedaan.	Laag
12	Onderzoek versterken van de watersportfuncties aan de oostzijde van Rieteiland Oost	Met de inrichting van de openbare ruimte rond het tennispark op Rieteiland Oost krijgt ook de locatie van vereniging Kano op IJburg definitief vorm. De locatie wordt momenteel ontwikkeld met een gebouwde voorziening. De locatie biedt de kans om de mogelijkheden voor watersport te verbreden. Dit wordt nader onderzocht.	Laag
13	Recreatief rondje Diemervijfhoek	Er wordt onderzoek gedaan naar de (on-)mogelijkheden van een recreatief rondje Diemervijfhoek	Laag
14	Openbaarheid hellingbaan Diemerzeedijk	De hellingbaan langs de Diemerzeedijk wordt privaat gebruikt. Wat zijn de wensen en mogelijkheden het openbaar te gebruiken? Nu het eigendom bij de gemeente ligt kan een privaatrechtelijke overeenkomst worden afgesloten. Nader onderzoek naar de mogelijkheden voor openbaarheid kan worden gedaan.	Laag
IJburgbaai			
1	Ontwerp binnenwater Strandeiland	Uitwerking van de ambities voor de inrichting en gebruik van het binnenwater van het Strandeiland, onder andere elektrisch varen.	Zeer Hoog
2	Stadstrand Strandeiland IJburg baai (ontwerp, inrichting en beheer)	Voor de verdere ontwikkeling van het strand is het van belang dat het beheerbewust wordt ontworpen, voor het land en het water. Aandachtspunten zijn goede afscherming zwemwater met ballenlijn - uitkijkpost voor badmeester - kleedhokjes en toiletvoorzieningen, inrichting fietsparkeren, afvalinzameling, schoonmaken van het zandstrand, duurzame inrichting onderwaterprofiel (vermindering blauwalg, -afslag), e.d. daarnaast moet worden nagedacht over de zonering in het gebruik van het strand in relatie tot het gebruik van het water. Bij uitwerking worden gebruikersgroepen en stadsdeelcommissie betrokken.	Zeer Hoog
3	Ontwikkeling programma van eisen buitenhaven Centumeiland	Het is van belang dat tijdig een programma van eisen wordt opgesteld voor de buitenhaven van het Centumeiland op basis van een visie op de havens van IJburg/Zeeburgereiland als geheel. Het programma voor de haven is bepalend voor het feitelijk gebruik van de gehele IJburgbaai. Aandacht o.a. voor een IJsselmeer charters, toeristisch veer, deelbootjes, vestiging KNRM, totaal programma havens IJburg	Hoog

ACTIE / MAATREGEL		TOELICHTING	PRIORITEIT
Vervolg IJburgerbaai			
4	Herprogrammering binnenhaven Haveneiland	Het programma voor de buitenhaven Centrumeiland is van invloed op het gebruik van de Binnenhaven en de directe omgeving bij de sluis. Bijvoorbeeld: als de grotere boten een plek krijgen in de buitenhaven, biedt dit in de binnenhaven weer kansen voor kleinere boten. Voor de vele ontwikkelingen in en rond de binnenhaven, waaronder de realisatie van project Jonas, is het vereist om het gebruik en inrichting te heroverwegen en het bestemmingsplan op deze locatie aan te passen.	Hoog
5	Onderzoek duurzame en ecologische inrichting IJburg baai	De IJburg baai is dé plek voor waterrecreatie door de aanwezigheid van het strand en de afwezigheid van het Natura2000 gebied. Met een beheerbewuste inrichting van de onderwaterbodem wordt de mogelijkheid voor waterrecreatie geborgd. Denk daarbij aan de toepassing van een substraat op de bodem dat overlast van waterplanten tegen gaat maar wel geschikt is voor de vestiging van mosselen. Er wordt onderzoek gedaan naar beheerbewuste inrichting van de onderwaterbodem. Bij de uitwerking worden gebruikersgroepen en de stadsdeelcommissie betrokken.	Hoog
6	Intensiveren randen Bert Haanstrakade	In de planvorming van IJburg fase 1 kan nader onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn om gebruik van de randen van de Bert Haanstrakade te intensiveren.	Middel
7	Ontwikkeling programma van eisen buitenlocatie haven Haveneiland	Voor de Watersportvereniging IJburg is de ontwikkeling van een buitenlocatie te onderzoeken naast de hoofdsluis van het Haveneiland. Dergelijke voorzieningen moeten worden afgestemd met het beoogde gebruik van de IJburgbaai (o.a. programma voor haven Centrumeiland). Dit zal nader worden onderzocht in planvorming IJburg 1.	Middel
8	Post Reddingmaatschappij (KNRM)	De KNRM heeft aandacht gevraagd voor een locatie op IJburg. Er zal verder onderzocht worden samen met KNRM wat hierin de wensen zijn en of dit op IJburg gefaciliteerd kan worden.	Middel
9	Ambitie voor de strekdam	De strekdam is momenteel niet toegankelijk. Onderzoek kan worden gedaan of de strekdam toegankelijk kan worden gemaakt, waarbij de relatie met ecologische kwaliteit wordt behouden.	Middel
IJmeer			
1	Onderzoek recreatieve vaarroute IJburg - Muiden	Vanaf het Centrumeiland kan een recreatieve vaarroute richting Muiden (en stadsdeel Weesp) worden onderzocht. Door het uitzetten van een gemarkeerde vaarroute die vrij wordt gehouden van waterplanten ontstaat een zonering van het water waardoor de ecologische waarde van de oeverzones minder wordt verstoord.	Zeer Hoog
2	Ecologische verbinding om de oost	Dit is onderdeel van de plannen voor IJburg fase 2. Tegelijkertijd is er aan de oostkant van de eilanden beperkte ruimte om iets in het water te maken in verband met de gemeentegrens. De kwaliteit van de ecologische verbinding verdient blijvend toezicht. Opstellen uitgangspunten Boog om Oost.	Hoog
3	Verkenning aanvullend waterrecreatief programma en beleefbare natuur Buiteneiland	Dit zou een bijzondere plek voor de regio kunnen zijn voor watersport en waterrecreatie. Dit wordt in de planvorming van Buiteneiland verder onderzocht.	Middel
4	Onderzoek kleine jachthaven oostzijde Strandeiland	Een kleine Jachthaven in buitenwater voor ongeveer 60 plaatsen voor grotere zeilboten kan een gewenste ontwikkeling zijn. Onderzoek moet uitwijzen wat de verdere mogelijkheden zijn. De uitkomst hiervan kan eventueel gekoppeld worden aan de besluitvorming van de inrichting van de 2e fase Strandeiland medio 2020.	Laag
5	Verkenning ontsluiting binnenwater Strandeiland oostzijde	Vanuit het perspectief van waterrecreatie is het beter om binnenwater aan meerdere zijden te ontsluiten. In de planvorming voor Strandeiland wordt dit nu niet meegenomen vanwege Natura 2000 en financiële afwegingen. Op een later moment kan een ontsluiting aan de oostkant (schutsluis - doorvaartprofiel B) worden verkend in een afweging tussen waarde voor waterrecreatie en ecologische waarde. De uitkomst hiervan kan eventueel gekoppeld worden aan de besluitvorming van de inrichting van de 2e fase Strandeiland medio 2025.	Laag
6	Onderzoek kitesurflocatie Buiteneiland	Kitesurfen is een populaire sport onder jongeren, het aantal surflocaties is echter beperkt. Het meeste geschikte zoekgebied voor een kitesurflocatie lijkt op dit moment de oostpunt van Buiteneiland te zijn. Er zal nader onderzoek plaatsvinden naar de mogelijkheden om ruimte te bieden aan kitesurfen, samen met betrokken partijen, zoals Rijkswaterstaat, Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland, natuurorganisaties en andere belanghebbende organisaties. In de realisatiefase van Strandeiland lijken er wel mogelijkheden te zijn voor tijdelijke kitesurflocaties. Deze mogelijkheden zullen samen met bovengenoemde partijen verder onderzocht worden.	Laag
7	Onderzoek toeristisch veer naar Vuurtoreneiland en Durgerdam	Een recreatieve veerverbinding tussen IJburg en Amsterdam Noord vormt een belangrijke schakel in regionale fiets en wandelroutes, combinatie met veer naar Pampus. Er kan een onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden van toeristisch veer.	Laag

COLOFON

Programma Waterrecreatie en Ecologie IJburg Zeeburgereiland
Amsterdam, vastgesteld door het college van B&W op 10 september 2019
Dit programma is opgesteld door de Gemeente Amsterdam, programmamakernteam
Grond en Ontwikkeling, stadsdeel Oost en Ruimte en Duurzaamheid

Foto's: Fotobank gemeente Amsterdam
Kaarten: Gemeente Amsterdam

Opdrachtgeverschap - Het programma is vanuit opdrachtgeverschap van Grond en
Ontwikkeling (gebiedsontwikkeling Oost) en Stadsdeel Oost (gebiedsmanagement
IJburg) tot stand gekomen